

BREVIAR A.T.M.

În dezbatere:

Turneul Teatrului Dramatic din Galați

Dezbaterele organizate și găzduite de A.T.M., între cronicari și colective teatrale din țară sau de peste hotare, aflate în turneu la București, s-au dovedit, de cele mai multe ori, rodnice, bogate în idei valoroase și, ca atare, vrednice a fi, de la caz la caz, consemnate în paginile noastre.

O asemenea dezbatere a fost prilejuită de recentul turneu al Teatrului Dramatic din Galați (cu *Scene din viața unui bădăran* de Dumitru Solomon — regia, Alexandru Colpacci și *Groapa* de Eugen Barbu — musical semnat de Ariana Kunner Stoica), dezbaterile axată pe problema relației dintre satiră și comedie, în actul dramaturgie și în cel scenic.

Remarcând opțiunea repertorială, dramaturgul Theodor Mănescu a polemizat cu ideea potrivit căreia satira ar fi simplu divertisment, iar funcția ei, defularea, rostul tonie — de netăgăduit — al satiric neputînd fi dezlegat de vocația ei reparatoare, de virtutea ei de a contribui la ameliorarea, la perfecționarea societății noastre.

Pornind de aci, profesorul universitar Ion Toboșaru a subliniat distincția dintre sa-

tiră și comedie satirică, arătînd că spectacolul gălățean s-a înfățișat, la București, mai degrabă ca o comedie cu accente satirice, decît — așa cum se vrea teatrul lui Solomon — ca o satiră scrisă cu mijloacele comediei. După relatarea făcută de Miruna Ionescu, critic de teatru al ziarului „Știința tineretului”, premiera spectacolului arăta cu totul altfel: exista o ironie permanentă, actorii jucau și, totodată, se jucau, se disociau, eu finețe, de personaje, aveau o deosebită putere de persuasiune, depășeau un anume intelectualism rece, al caracterelor piesei, aveau „carne și sînge și puterea de a se detașa de propria lor făptură”. Și, mai presus de toate, se simțea o stare de extremă concentrare.

„Acum, la București, declară Miruna Ionescu, nu am mai putut vedea, din nefericire, nimic din toate acestea: personajele nu mai comunică, încearcă doar să stoarcă risul; s-a așezat un perete între personaje, devenite incredibile, și noi”.

Fată cu asemenea decalaj între spectacolul de premieră și cel de turneu, artista emerită Dina Cocea, care a condus dezbaterile, a ținut să constate, din punctul de vedere al actorului, că „provincialismul — aproape dispărut ca termen geografic din codul teatral românesc contemporan și rămas doar ca posibilitate (in)estetică” — reprezintă o primejdie gata să reapară atunci cînd un spectacol e lăsat să cadă în platitudine, în facil. În această ordine de idei, dramaturgul Dumitru Solomon a încercat să explice, într-un fel, scăderea spectacolului prezentat la București. După ce a vorbit despre bucuria simțită la premieră („Colpacci a pulverizat piesa mea, în sensul bun al cuvîntului. Iubesc teatrul mai mult decît ceea www.striec.ro și, la

această premieră, m-am aflat în fața unei piese pe care, parcă, n-o scrisesem eu. Există o undă de tristețe ce reazeza personajele, o lumină de umanitate, care mi-a plăcut foarte mult”), a desprins două împrejurări: 1 — Arta se face în permanentă stare de tensiune; ceea ce s-a întîmplat la premieră, nu s-a întîmplat aici, la București. Degajarea rău stăpînită implică riscul uzurii, al rutinei; 2 — Dorința cîte unui actor de a comunica prin poncife. Cu cît un mecanism este — inițial — mai fin reglat, cu atît este mai ușoară dereglarea, prin orice adaos sau eliminare, „așa cum un ceasornic perfect poate fi dereglat de un singur fir de nisip”.

Acestor două observații ale dramaturgului mi-am permis să le adaug alta, minoră, desigur, în raport cu acestea, dar, poate, cine știe, utilă, în planul imediat al practicii spectacolului: contactul cu publicul — atît de necesar actorului — trebuie realizat ca echipă, reprezentată prin concepția regizorală, iar nu individual; or, la București, fiecare sau aproape fiecare actor gălățean a încercat să facă un „număr” aparte.

Despre *Groapa* a vorbit Elisabeta Munteanu, lector universitar la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”, analizînd pertinent și sugestiv spectacolul, și apreciîndu-l ca o reușită; de asemenea, criticul Ion Cocora a vorbit despre „dimensiunea simbolică” a romanului lui Eugen Barbu, relevant de varianta dramatică, în spectacolul gălățean, și a considerat turneul Teatrului din Galați la București, în ansamblu, drept onorabil.

Paul Silvestru